

štruirati, sedaj nam pretijo naenkrat z generali! Ali se s Slovani sme drugače ravnati kakor z Nemci?

Cesar je pomilostil vse moravske Čehe, ki so bili obsojeni v ječo, ker so dali duška svoji nevolji, ko so se odpravile Nemcem na ljubo češke jezikovne naredbe. Za njih pomilostjenje se je najbolj potrudil poslanec — duhovnik dr. Stojan, ki je tudi ud slovanske krščansko-narodne zveze.

Stavka premogarjev. Število stavkujočih premogarjev na Moravskem in Češkem se zmanjšuje od dne do dne. Grozna beda sili delavce zopet k delu. Najkrepkeje se drže delavci v Moravski Ostrovi. Res žalostno, da se tudi sedaj še ne zgane vlada in z odločnim korakom ne konča nejednakega boja, v katerem se tisoče pridnih delavcev in njihovih rodbin bori z gladom in obupom.

Spravna pogajanja v Istri. Med italijanskimi in slovenskimi dež. poslanci isterskimi se bodo vršila pogajanja. Ako se ta pogajanja uspešno ne dosežejo, vlada baje razpusti dež. zbor isterski in bo po poročilu »Piccolovem« pri volitvah podpirala Slované. Hm!?

Španija. Nasprotje med Aragonci in drugimi prebivalci Španije postaja čedalje večje. Kriva je temu nesrečna vojska z Ameriko, v kateri je zgubila Španija vsa prekmorska posestva. Dokler je imela Španija otok Kuba, dobivala je od njega čistega dobička 40 milijonov na leto. S tem se je pokrival državni primanjkljaj domovine. A sedaj rasejo doklade in v isti meri nezadovoljnost.

Irci o politiki angleške vlade. V angleški spodnji zbornici se vrši te dni razprava o letošnjem državnem proračunu in pa o vladnih predlogih, s katerimi namerava vlada uvesti nekaj novih davkov in zvišati nekatere carinske postavke. Vladne predloge je toplo zagovarjal zakladni minister Hicks-Bleach. Odločno pa je oporekal vladnim zahtevam Irec Healy, posebej je proti temu, da bi Irci morali donášati k troškom za vojsko, mej tem ko Irska niti jednega funta ni prejela za vojna naročila. Nemčija, Avstro-Ogerska, Severna Amerika in Brazilija imajo od vojske velike koristi, ker so se tam naročali za vojsko potrebni predmeti, domači irski narod pa niti belica. To je seveda naravnost krivično, ker morajo Irci največ žrtvovati za nesrečno vojsko. — Anglija ravna z Irci, kakor Avstrija s Slovani.

Vojska v Južni Afriki. Angleški general Roberts prodira s svojimi četami proti

mestu Bloemfontein. Buri se mu sicer umikajo, a iščejo majhnih prask, da ga zadržujejo. Zadnja taka praska ali bitka je bila pri Osfonteinu. Po bitki so se Buri zopet umaknili nazaj. Mesto Mafeking pa je v nevarnosti, da pade Burom v roke. Zato je poslal general Roberts 10.000 mož obleganim Angležem na pomoč. Zadnje dni prihajajo novice, da sta Krüger in Steyn, predsednika burskih republik Transvaal in Oranje ponudila Angležem mir, ako pripoznajo neodvisnost obeh republik. Angleži pa so odklonili ponudbo s takimi pogoji, oni zahtevajo, da se jim republikopolnoma podvržeta. Tega pa zopet Buri nočejo. Boj se bo nadaljeval.

Dopisi.

Iz Ormoža. Nedavno so čitali po vseh časopisih rodoljubi žalostno novico, da je v Ormožu dovoljena nemška šola. Kaj zdaj storiti? Za Ormož je dovoljena nemška dvorazrednica, nemška (?) občina je v njo posebej izšolana. Občine (vrlo narodne) Hardek, Dobrova, Libonja in Pučince naj si sezidajo slovensko šolo, kjerkoli jim drago. Kaj, ali bodo mestjani res zadovoljni z dvorazrednico, bodo res privolili svojim nemškim otrokom slabejši pouk nego ga imajo njih viničarski, ki hodijo v šest- pet- in štirirazredne šole k Veliki nedelji, st. Miklavžu, Središču itd. Ah, kaj se! Ormoški Nemci in nemčurji so Vam modre glave. Otroci krivice so modrejši nego otroci luči! Oni predobro vedo, da jim bodo Slovenci sami pripomogli do 3., do 4. in 5.-razrednice, kakor so jim vrlo dobro pomagali do dvorazrednice. — Kako to? Je-li mogoče, povpraša marsikateri? S čim bi Slovenci pripomogli k nemški šoli? Z neednostjo svojo, s kratkovidnostjo voditeljev, z mlačnostjo posameznikov!

Ko se je leta 1888 obhajala 40-letnica našega prisvitlega cesarja, bili so Slovenci v Ormožu na vrhuncu. Nemci so imeli občino, a bili tako slabi, da niti najmanjše slavnosti niso priredili, med tem ko so obhajali Slovenci 40-letnico vladarjevo sijajno in slavno s koncertom, govori itd. Svoje slave in časti pijani, niso gledali v prihodnost, ne vprašali, kje in kdaj je treba delati, da ostanejo na višini ter dospejo do vrhunca. Imeli so slovenskega notarja, slovenskega odvetnika, slovenskega zdravnika, slov. trgovca, krčmarje in gostilničarje, slovensko učiteljstvo (razven nadučitelja), slovenskega peka, mesarja itd. Tudi slovenska posojilnica je redno poslovala, čitalnica pa prirejala veselice in gledališke

igre. A zabili so, da jim je treba skrbeti za slovenski naraščaj in slovensko mladino. Šole je bilo treba nove zidati, a nikdo se ni pozuril. Višja oblastva, ki so prisiljevala župnije vsega ormoškega okraja, da stoje že davno v vsakej vasi cele palače šolskih poslopij, čakale so mirno, tiho, čeprav je sprevidel vsak otrok, da grjega poslopja v vsem mestu ni nego na pol razpadla od solitra prejedena šola. Treba je bilo pomnožiti prej število nemških otrok, pomanjšati število slovenskih. Zviti so zviti, in nihče ni hotel spoznati teh zvijač, dokler je še bilo časa za to. Kako se je pa manjšalo število slovenskih otrok? Razširjali so novo sezidane šole pred vsem na Humu, potem v Središču in pri Vel. Nedelji, naj bi okoliški slovenski otroci ne silili v ormoško šolo! Dobro! Za nemški naraščaj pa so ustanovili nemški šulferajnski vrtec pred desetimi leti. Slovenci so se posmehovali, češ, ta vrtec nam ne škoduje nič, in storili tudi niso nič. Nemške gospe pa so pridno hodile otrokom slovenskih rokodelcev in delavcev v botrino. Potem pa kot botre in gospodinje in sosedice uplivalo, da so 3letni otročiči prišli v Kindergarten. Vsako leto se je seveda obhajala nemška božičnica, otroci so dobili od šulferajna in šudmarke oblačila in starši so bili vsi očarani, kako lepo se znajo njih otroci po nemško pogovarjati, peti, pripovedovati itd. — Slovenci so se posmehovali in držali roke križem. Skrajni čas je bil, da se postavi šola. Slovenci so imeli večino v okraj. sol. svetu. A naloge svoje niso spoznali. Nemci pa so ustanovili nemški »Feuerwehr«, zdaj so se jeli gibati tudi Slovenci ter črez nekaj časa tudi sestavili okoliško gasilno društvo. Nemce je podpirala vlada. Poslala je nemškega uradnika za drugim. Prišel je slavni sodnik Liebisch. Ustanovil nemško možko pevsko društvo ter storil vse za germanstvo. Kmalu mu je došla tudi zaslužena odlika. Postal je dež. sodni svetnik v Mariboru kar črez noč. Ptujski glavar vitez Scherer pa je hodil z nadzornikom leto za letom štet nemških otrok in prišla je ura, ko jih je naštel 50, 60—70. Zadnja ura je bila, ko bi se morali vzdramiti Slovenci in postaviti šolo. A zdaj, denarja ni bilo. Slovenci so prišli s tem v veliko zadrego in sedaj so se začeli smejeti Nemci. In Slovenci so hodili vedno bolj rakovo pot. Vse krivdo mečejo na posameznika, nadučitelja, tožijo ga ter tratijo zlati čas z besedičenjem in govoričenjem, podkopavajo lastni ugled pred ljudstvom ter se razcepijo slednjič na več strank.

Namesto skupnega pozitivnega dela porablja se se moči za rekurze, tožbe itd. Nemci se zboje, da jim sreča ne pokaže

pa Kanglica, ki je žejnemu človeku tako — draga.

«Herdegata — plava hlača, danes pa me glava boli!» pravili so naši očetje, mi pa smo jih slišali in govorili za njimi, prav za prav kleli smo ogrski; Bog nam odpusti ta greh, saj nismo vedeli, kaj da govorimo; ogrski »ärdegata« pomeni — vrag te je dal, ördöga je bil madžarski paganski zlobni bog, ki se je izpremenil v hudiča («Slov. list» l. 1899, 30, 12.); slovenska duša pa si je besedo tako raztolmačila: herde-gata: hlača; »plava« pa je menda vzeta ogrskemu huzarju?

Prijatelj, ne kolni, »zvürčil« te je kdo (zuročil, prim. urok), moraš »vüvorke« v vodo namočiti, to vodo piti in se z njo umivati in proč bo »zvürčenje«. Ali bi ti vüvorki (iz: ugorki) kaj pomagali, če bi beseda ne spominjala vürčenja?

Ti primeri kažejo, kako si duša preprostega človeka pripravi neprebavno snov besedi, da mu potem tekne kot domača hrana, oni pričajo o živi domišljiji našega ljudstva.

Velečenjeni gospod profesor! Vi ste se mnogo bavili z ljudsko dušo in ste tudi mene spodbudili, da se zanimam za njo.

Cvet našega čvrstega naroda, dijaštvo visokosolsko, Vas slavi danes, v soboto, dne 10. sušca, glasno pri sijajni svečanosti, ki jo je priredilo Vam na čast.

Od mene pa izvolite prejeti ob tej priliki ta mali dar, mali dar panonskega Slovenca.

Na jug!

Črtica s pota. — Avguštin Stegenšek.

(Dalje.)

9.

Kar je grad za Ljubljano ali Gradec, odkoder lahko pregledaš celo mesto, to je za Florenco hribček sv. Minijeta. Leži na levem bregu reke Arno obenem jugozahodnem delu mesta, katerega odreže Arno od večjega dela. Tukaj uživaš slikovit razgled, ki po celem svetu slovi. Pred Teboj se razgrinja čarobno mesto s svojimi drznimi stolpi in zvoniki, v dalji te pozdravlja cel venec rodovitnih gričev in vrh enega izmed njih Te vabijo starodavne Fezule (Fiesole). Z gostimi oljkinimi nasadi se menjajo gosposke vile z vedno zelenimi cipresinimi vrtovi, po hriboviti cesti pa teka lahkotno električni tram (vlak). In ko si si napasel oko nad fezulansko krasoto in se ozreš po višavah navzgor ob desnem Arnovem bregu, zagledaš povsod novo lepoto, kakor jo moreš videti le v solnčni Italiji. Kako blažen mir vlada nad tem florentinskim mestom, nad to dolino! Kdo bi mislil, da so se tukaj kdaj bili krvavi boji, da je

Florenca doživela zgodovino, s kakoršno se še more hvaliti malokatera manjša država. Tudi hribček, na katerem stojiva, je bila trdnjava; še dandanes je tu vojaška posadka. S tega hriba je branil slavni Mikelanželo svoje rojstno mesto pred četami nemškega cesarja. Da bi ohranil krasno cerkev sv. Minijeta, da bi je ne podrle in ne zdrobile kamnite kroglice iz nemških topov, je dal velike vreče naphati z volno in jih razobesil ob zidu in stolpu; kroglice so se zaletavale v vreče, a so obnemogle popadale na tla. Cerkevica je pa tudi zaslužila to posebno skrb; saj je pravi biser za florentinsko okolico. Celó pročelje je obloženo z črnim in belim mramorjem in visoko nad vrati se leskeče na zlatem polju pisan mozaik: Kristus med Marijo Devico in sv. Minijetom. Znotraj pa deli ta cerkev dve vrsti vitkih stebrov v tri ladije; stropa nima; vidijo se povprečni tramovi in poševni hlodi in podlaga iz desk, katera na njih sloni, vse prav okusno in bogato pobarvano in pozlačeno. Taka pisana podstrešja brez stropa najdeš tudi drugod po Italiji, posebno pa so bila običajna v Rimu v 12. stoletju.

Cerkev obkrožuje lepo pokopališče, ki slovi po celi Evropi. Tukaj čaka marsikdo vstajenja, katerega je zadela smrt daleč od Florence. Videl sem rodbinske rakve Poljakov in celo Rusov; seveda kdo bi štel Francoze

hrbta. Nujno pokličejo veščaka Posilinemca dr. Delpina — bivšega Triglavana; — ta jim naj bode vodja, svetovalec in prvoboritelj. — Nemška stvar vedno bolj napreduje. Nekega poletnega dne lanskega leta začuje se mogočno streljanje. Naznanilo je vsem neverjetno novico, da ima Ormož dovoljeno nemško šolo. In kaj poretó Slovenci nato? Čujte! »To je dobro, kajti v slovenski šoli bodo otroke ležje narodno vzgojevali nego v sedanjih«, reče prvi. »Nič ne de, nemška šola nam ne bode nič škodila, mi si postavimo slovensko na Hardeku«, reče drug narodnjak. »Mi si postavimo šolo na Litmerku«, »Mi jo hočemo imeti na Libonji«, tako reče in goni vsak svojo. Nemci, sicer tudi mnogokrat razkosani med seboj, se zdaj združijo k skupnemu delu. Sicer zvedó, da so priredili Slovenci pritožbo na najvišje sodišče, tudi denarja ni od sile v občinski hranilnici, a to vse nič ne de. Šola mora stati do novega leta pod streho, svesti so si že naprej svoje zmage, denarja so dobi pri — no kje — to je javna skrivnost — pri Südmarki, pri Schulvereinu, pri pruskih bratih. In preden dobó Slovenci ovrženo svojo pritožbo, že stoji poslopje za nemško dvorazrednico na odličnem prostoru sredi mesta. Nadučitelj, njih pristaš, je žrtvoval častno ime ravnatelja, koje bi lahko že zdavna dičilo njegovo osebo, ako bi se bil potegoval za petrazrednico utrakvistično — ali nemštvu na ljubo zabil je sebe. Nemška božja služba bode prva posledica nemške šole v dveh desetletjih, ako se Slovenci prej ko prej ne desetijo ter ne postavijo lepe štirirazrednice v Ormožu, dá, prav v ormoški občini. Slovenski davkoplačevalci ormoške občine, pošteni Slovenci okoliški, kojih zavednost je znana, zjedinite se! Postavite si šolo skupno, a gotovo 4-razrednico prav pri župnijski cerkvi. Ne dajte odgnati svojih otrok od božje hiše! Kakor branijo drugod Nemci svoj nemški »besizštand«, tako imate vi staro podedovano pravico, imeti svojo šolo pri cerkvi. Bojujte se vrlo kakor levi, stojte močje zvesti kakor skala, obrnite se do slovenskih prijateljev in pomoči vam bo de došlo tako obilo, da lahko do konca tega leta stoji štirirazrednica ponosno in slavno ter oznanja daleč okrog, da ste Slovenci ostali v odločilnem trenutku složni in junaski, kakor danes Buri v daljni Afriki, ki si ne dajo kratiti svojih pravic — in jih občuduje ves svet. Slovenci ormoški, ne dajte se prisiliti, da bi morali pošiljati svojih ljubljanih otrok v nemško šolo, zjedinite se, združite se, pokličite i Vi veščaka narodnjaka v pomoč in zmaga mora biti naša. Nemški šoli pa se bode godilo kakor oni v Ljutomeru — (ki je sicer šulferajnska).

in Angleže, ki so si izbrali ta lep kotiček sveta za zadnji počitek! Samo nekaj mi ni ugajalo. Preveč lepih spomenikov, preveč kapelic je tukaj nakopičenih; ena je lepša ko druga, a ker so kar na kupu, so druga drugi v kvar. Zdi se mi, da so imeli v tem rimski bogataši v poganski dobi boljši okus, ko so stavili sebi in svojim rajncim dolge vrste kapelic ob javnih cestah. Od katerekoli strani si hotel v mesto, povsod si moral prejšure in ure skozi »mesto mrtvih«, predno si dospel v »mesto živih«. Tako je bilo v starem Rimu, tako tudi v rimskih mestih in naselbinah v provinciji.

10.

Res, narava je lepa v Florenci, pa — skoro še lepša je umetnost. Le pojdi v akademijo in občuduj slike Fezulana Ivana; »angelskega brata« so ga nazvali zaradi pobožnosti in angelske miline, katero je iz svojega srca izlil v neprekosljive podobe. Najbolj globok utis pa je napravil na me obisk samostana, v katerem je živel. Umrl sicer ni v njem, ker so pozvali papež slovitatega brata v Rim, da bi jim poslal domačo kapelico. V Rimu je izdihnil svojo angelsko dušo, v Rimu tudi počiva. Pa njegov duh nikjer tako živo ne odseva, kakor v siromašnem samostanu sv. Marka v Florenci. V njem sicer ne zagledaš več njegovih pobožnih sobratov dominikancev, pač pa se zgražaa

Niti Nemci ne bodo mogli pošiljati svojih otrok tja, kakor v Ljutomeru ne, kjer kaj radi dajo nemške otroke v slovensko petrazrednico, kajti tam se nauče več, to vsaka prosta duša zna.

Ako pa zamudite zdaj poslednjega izmed zadnjih trenutkov ter se ne zjedinite, ter postaviti morda manjrazredno šolo kje na Hardeku ali kjerkoli v okolici, veljale bodo Ormožu v kratkem one pretresujoče besede našega divnega pesnika Gregorčiča, ki jih poje: »Na potujčeni zemlji.«

Naš bil nekda je ves ta raj,
Očetom našim domovina.
Tuj narod tod se širi zdaj
Naš raj je tujcev zdaj lastnina.
Naš ded tu pisal svoja dela
Naš govor čul si prek poljan
Tu pesem naša je živela.
A zdaj zatrt je tod naš glas
In tuji krog zvane glasovi
Taj trg in grad, tuj ves je kras
Oh naši so samó — grobovi!

Iz ptujske okolice. V zadnjem svojem dopisu iz ptujske okolice v predzadnji številki Vašega lista sem obljubil, da še podam nekatere opazke o seji slavnega občinskega sveta ptujskega mesta, ki je bila 7. febr. Nemškutarji ptujski te opazke že nestrpno pričakujejo, in že sedaj bluvajo ogenj in žveplo na ubogega »Gospodarja«, ki je pa pri celi stvari seve čisto nedolžen. Kar nas posebno zanima, je gotovo vprašanje: zakaj so se ptujski »Nemci« s tako strašno silo navalili na slovenske prebivalce ptujske okolice? Zanimivo bi bilo slišati odgovor na to. Jim je-li morebiti res toliko na čistosti svojega slavnega mesta? Kaj še! Sicer pa izjavljam naprej, da nikakor ne zagovarjam nesnage po mestu, zakaj snaga in red mora biti povsod, in ravno »Slov. Gospodar« je bil prvi, ki je že predlanskim povzdignil glas za snago ptujskega mesta. Kje so bili pa takrat slavní mestni očetje? Pa seveda takrat ni bilo dobro o tem govoriti, ker bi se hitro rekalo: Slovenci so prvi opozarjali na te nedostatke in tako so se šele spomnili Ptujčani svoje dolžnosti. Zakaj torej so Ptujčani še-le 7 febr. spravili svoje težke topove na »rotež« ter streljali s tako silo na slovensko okolico, da je vse — dišalo? Odgovor je kratak in vzrok jase. Bila je ravno lepa priložnost zopet udrihati po Slovencih, zakaj točka 8. dnevnega reda je govorila o edino vzveličavnem nemškem jeziku in tako so čutili mestni očetje v sebi nepremagljivo silo, ki jih je gnala, da so začeli strugo svoje germanske jeze spuščati po kanalih v okolico; vzrok torej se hitro najde in če tudi v — stranišču.

nad lenimi čuvaji, ki brezposelni stojijo in pohajkujejo po hodnikih in celicah. Samostan je prizidan k cerkvi sv. Marka. V sredi je četririvoglato dvorišče, pri tleh ga spremlja odprt hodnik, zgoraj pa se vidijo mala okna revnih celic. Pri tleh vidiš skupni obednici zbornico (kapiteljsko sobo). V zadnji je na glavni steni naslikan Kristus na križu med razbojnikoma; okoli pa stojijo Marija in sv. žene, razni svetniki in ustanovniki redov in žalujejo nad Gospodovo smrtjo. Dolga obleka zakriva in zagrinja vse ude teh podob; v njih živi in iz njih govori le duša. V raznih izrazih pretresljive žalosti je umetnik neprekosljiv. Kako je obnemogla proti temu poznejša umetnost! Izborna pogodi človeško truplo v raznih položajih — a duše ne more pogoditi; in kadar slika pobožnost, pa pretirava! Kako so slikali križanje v dobi baroka! Kristus na križu se zvija — to ni tisti Kristus, ki je rekel: Oče, ne moja, ampak Tvoja volja naj se zgodi, — Marija, ki je po besedah evangelista stala pod križem, pade v omedlevo in nekatere žene jo prestrežejo ali pa na tleh zmakajo z rutico čelo, drugi vijejo roke, mahajo po zraku in vpijejo s širokodprtimi usti... Odkod to? Ker umetnik ni poznal one bridkosti, ki gloda v srcu in se kaže v utripanju vsake mišice v obrazu in bolestnem, a udanem pogledu očíj, žalosti, ki si osvoji dušo, do telesa pa nima in ne sme

Kakor je torej sklepati iz imenovane občinske seje, so vzrok vsej nesnagi po mestu, posebno po nedeljah, prebivalci okolice. — Dobro; če je temu tako, kdo pa onesnažuje slavno mesto med tednom; in vendar med nedeljo in dnevi v tednu, kar zadeva snago v Ptuj, ni prav nobenega razločka! Zakaj pa iščejo mestni očetje vzroke zunaj mesta, ko jih imajo bližje? Da o številni krdeli ptujskih psov ne govorimo, opomnili bi mestni obč. svet samo na fakinažo ptujsko, ki stoji, kar zadeva nesnago, gotovo na vrhuncu vseh fakinov ali pa prav za prav najnižje. Tukaj slavní obč. svet posezi vmes, sem nameri svojih topov cevi in vsi bodo streljali v centrum. Blagovolite tudi naročiti svoji straži, da naj po noči malo pogleda po mestnih, domačih ponočnjakih in imel boš vzrokov zadosti, da pustiš okoličane pri miru.

Smešno se mi zdi nadalje, kako da se je upal mestni urad obrniti na župni urad sv. Petra in Pavla, da naj ta zabrani tako početje okoličanov. Je-li morda župni urad za to tukaj, da skrbi za snago mesta! Slavní mestni svet je bil zopet na krivi poti. Občinski svet in mestni urad naj trkata na svoja prsa, naj se spomnita, da sta onadva zato, da skrbita za red in snago mesta. Zakaj pa se spomni gsp. župan še le v 20. stoletju, da bi »morebiti kazalo« postaviti po mestu par stranišč? Ne bom povedal preveč, če trdim, da ni mesta v Avstriji, ki bi se po velikosti lahko merilo s Ptujem, ki bi pa ne imelo ne jednega javnega stranišča. Zraven se pa tako »nemško« mesto, kakor Ptuj hoče biti! Bahate se vedno, da nosite k nam omiko, pa povemo Vam, da dejanski tega ne kažete, če udrihate po Slovencih, za najnujnejše potrebe svojega mesta pa ne skrbite. Pometajte torej najprej pred svojim pragom, podučite svoje ljudi, kako naj varujejo čistost mesta, postavite potrebna stranišča, kakor so drugod in potem še le govorite o »prvotnem stanu« slovenskega ljudstva, ki je v tem oziru gotovo pred Vami.

Tukaj tudi ne morem zamolčati in preiti izborne misli mizarja Kratzerja, katere je izustil z veliko vnemo v dotični seji, ko je namreč govoril o nepobeljenih, neolikanih ljudeh, s katerimi misli okoliske Slovence. Gosp. mizarju so gotovo ušle te besede v vročem boju, zakaj če bi bil malo premislil, bi jih ne bil izgovoril. Govoril je sicer resnico, a v prid Slovincem, česar gotovo ni nameraval; zakaj izdati sebe in svoje »nemške« rojake kot pobeljene olikane ljudi, to bi bilo prehudo. In vendar, gsp. mizar, nam je ljubša nepobeljena olikanost slovenskega ljudstva, kakor pa zunaj pobeljena, znotraj

imeti moči. Naš blaženi Fra Anželiko pa je crpil svoje znanje o duševnem življenju in premišlja, skratka, ker je pobožno živel, je tudi pobožno slikal.

Ce gremo po stopnicah gori, pridemo na dolg hodnik. Nasproti nam sije velika podoba, slikana na presno steno, in predstavlja Marijino oznanjenje. Z njo prične blaženi brat dolgo vrsto slik, ki bi naj služile premišljevanju. Štirivoglato dvorišče spremlja namreč na treh straneh ozki in temni hodniki, ob desni in levi imaš celo red nizkih in obokanih celic z malim oknom, nad hodnikom pa vidiš — ker ni stropa — prazno, začrnelo podstresje. A ravno to siromaštvo je največji okvir za pobožne bratove slike. Kdo bi pozabil na te prizore, katere je umetnik gledal z duhovnim očesom in v katerih nam slika življenje Gospodovo in Marijino, kakor na pr. oznanjenje, rojstvo, krst, spreminjenje na gori, zadnjo večerjo, križanje, vstajenje, kronanje Marijino itd. Kaj čuda, da je hotel vsak redovnik imeti v svoji celici na steni tako podobo za premišljevanje! Čeprav pa je nad 40 celic in sob, se vendar umetnik malokje ponavlja, kadar pa to stori, na pr. pri kronanju Marijinem, najde vedno kako novo misel, kako novo potezo in pokaže poleg svoje globoke pobožnosti tudi izredno spretnost in bogato domisljivo. (Konec prih.)

gnjila nemška olika, katero nam vsiljujete. Boljše bo torej g. mizar, če drugokrat prej premislite, kar govorite, kakor pa rabite fraze, ki so v škodo Vam, ne pa nam.

Sploh pa se mora vsak človek čuditi počenjanju ptujskih «Nemcev». Ko bi gospodje malo pretuhtali, kedo da jih prav za prav vzdržuje in redi, govorili bi najbrž malo drugače. Le pogledajte, kako se hodujejo vsi, če «Slov. Gosp.» ali kateri drugi list opozarja Slovence, kam da naj grejo kupovat in kam ne, če pridejo v Ptuj. Vsi nemčurški trgovci so po koncu ter kričijo, da jim «Slov. Gosp.» odvrača kupovalce. Gospodje trgovci in obrtniki pogledajte malo obč. svet, kako da ravna z nami in spoznali bode, da Vam odvrčajo kupovalce najbolj Vaši ožji somišljeniki s takim postopanjem nasproti okoliškim Slovencem. Ko bi se gg. vendar hoteli spomniti besed nekega ptujskega Nemca, kateri je rekel živo resnico: Ako okoličanov ne pustimo v mesto, bomo v 14 dneh glada umrli. — S tem torej, da tako nečuvno napadate slovenske okoličane, pljuvate v skledo, iz katere zajemate. Zakaj pa se našega denarja ne branite tako, kakor nas? Tudi takrat, ko pridemo k Vam kupovat, postopajte «brezobzirno» in vsakega takega «hudodelnika», ki se drzne priti s slovenskim denarjem k Vam, vrzite hitro iz mesta in če se ne da, pokličite ljudi, ki snažijo mesto, da jih pomečejo vun. O kako Vam bomo hvaležni! Kako Vas bomo hvalili, da ste dosledni v svojem «nemštvu», zakaj reklo se bo: ptujski Nemci ne potrebujejo od Slovencev slovenskega denarja. To bo življenje v slavnem «Kammerstadt-u!» Pa dragi sosede, poznamo se predobro! Pogledajte! zakaj ste pa lani pustili svojemu g. županu, da je razposlal po vsi okolici dvojezične tablice, na katerih oznanjate različne sejme in vabite na nje? Ali vas ni bodlo v oči, ko ste morali gledati tudi slovenske napise? Da, pa to je kaj drugega! Človek in denar so različne stvari. Če pošljemo samo nemška naznanila, mislili ste si, bodo okoličani rekli: Tega jezika ne razumemo, torej ne vemo, kaj hočejo v Ptuj z nami! Tega ste se zbal, zakaj izostali bi svetli novci in Vaši krčmarji in trgovci delali bi kisle obraze pri samo Vašem denarju.

Sicer pa še s tem, da nas tako odmetavate, niste postavili krone na glavo svojemu početju. Tudi Vaša «Bismarkgasse» še nas ni vničila, tiste table so nam le kašipoti, da skozi tisto ulico ne hodimo in v nji ničesar ne kupujemo. Vrhunec boste dosegli s tem, če se uresniči to, o čemur se že govori po mestu in okolici, da nameravate v vse prodajnice uvesti izključno nemški jezik, da se torej v slovenskem ne bo nič kupovalo, nič prodajalo. Ta sklep Vam iz srca priporočamo! To storite za božjo voljo hitro, zakaj Bismark sam bo vstal iz groba, razprostrl bo svoje roke in blagoslavljaj vas zaradi izvanredne pameti, katero bode, s tem pokazali. Pribijte nad vsako prodajnico, nad vsako krčmo table v vseh mogočih jezikih, da se tukaj edino le nemški sme govoriti in ves svet bo strmел nad Vašo modrostjo. Potem boste videli, kako bodo hiteli Nemci iz Gradca, Dunaja, da celo iz «rajha» k Vam kupovat, tako da nesnažnih okoličanov ne bode, potrebovali nikdar več. Mi si pa bomo v svoji nepobeljeni olici osnovali zadruge in konzume, naš denar bo ostajal pri nas in takrat bomo z lakiranimi čevlji in cilindri na glavah hodili tu pa tam gledat snažnega, čistega a — lačnega ptujskega mesta. S tem se priporoča P. H.

Sv. Andraž v Slov. gor. Shod kat. polit. društva »Pozor« v Ptuj se je tu dne 11. t. m. vršil. Poslušalcev se je zbralo obilo iz domače župnije in iz sosednih. To priča, da je ljudstvo že precej probujeno, da se briga za vse pojave javnega življenja. G. dr. Jurtela razpravljaj je politična vprašanja, omenil tudi nemški binkoštni program, pokazal z zgledi, kako se ta program na Kranjskem, kako na Štajerskem že izvršuje, kako

se mu naj Slovenci uprejo. G. dr. Brumen razpravljaj je obširno in živo jezikovno vprašanje, posebno z ozirom na vse urade. Sprejele so se končno tri resolucije. Prva zahteva ločitev od Gradca, druga ustanovitev posebnega oddelka namestni za Sp. Štajer in nadsodnije v Ljubljani; tretja pozivlje slovenska državna poslanca, da zastopata volilce v klubu, s pomočjo kluba in drugih zaveznikov pa pri vladi, posebno glede nastavljanja uradnikov vseh vrst; da izstopita iz kluba, ako ta noče ali ne zna varovati interesov slovenskega ljudstva. Duhovnika ni bilo nobenega na zborovanji, čemur smo se čudili. — Ako bode kat. polit. društvo vsaki mesec napravilo le po eno zborovanje v okraju, bode se ljudstvo v celem okraju v kratkem popolnoma predrugačilo. Ptujski gospodje, kateri sedaj z Ornikom, Sadnikom Kolencem, Selinškom, Macurom, Treitlnom podpirajo »Südmarko«, protestantsko občino, skrbijo za »Bismarkgasse« itd., bodo se sčasoma do dobrega ohladili. To pa se mora zgoditi!

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Mil. knez in škof so se v ponedeljek odpeljali na Dunaj, kjer se udeležujejo škofskih zborovanj.

Imenovanja. Sodnijski tajnik pri okr. sodišču v Mariboru, gosp. Josip Rotner, je imenovan sodnikom na Vranskem. Sodnik v Slov. Bistrici, gosp. Filip Kermek, pride kot sodnijski tajnik k okrajnemu sodišču v Maribor. Sodnik na Vranskem, gsp. Ivan Pirnat, pride za sodnika v Slovensko Bistrico.

Mariborska šola. Rodoljube po vseh slovenskih deželah prosimo, da se ob posebnih priložnostih spominjajo z darovi mariborske šole. Seveda bodo mariborski Slovenci storili tudi svojo dolžnost, a samo njihove moči so prešibke. Slovenska šola v Mariboru bo velevažna trdnjava ob slovensko-nemški meji. Slovenci, pomagajte zidati to trdnjavo!

Apostel miru je postal — Egon von Pistor v Št. Ilju v Slov. goricah. Slovenci so namreč naredili priziv proti podeželju ondotne šulferajnske šole, ker bodo sedaj morali plačevati še tudi za to šolo, čeravno ni potrebna. Ta priziv pa je Pistorju jako neljub. Zato je pozivljaj v jedni zadnjih sej krajnega šolskega sveta Slovence, naj umaknejo priziv, naj pustijo nasprotovanje, da bo enkrat v Št. Ilju mir. Oho, gospod Pistor! Kdo pa je vsilil to šolo? Kdo pa je dal povod nasprotovanju? Nihče drugi nego vi, gosp. Pistor in šulferajn. Plačujte sami to šolo, saj imate dovolj denarja, če ne vi, pa šulferajn. S plačili že itak preobložene kmete pa pustite pri miru. Slovenci, le držite se!

Šentiljčani bodo kmalu bridko občutili, da nimajo več v svoji sredi nadučitelja gsp. Sorka in da krajni šolski svet ni več v slovenskih rokah. Prej je gsp. Sorko iz ljubezni do ljudstva sam popisal otroke, sposobne za šolo, sedaj pa je načelnik krajnega šolskega sveta izdal oznanilo le v nemškem jeziku, kjer ukazuje starišem, da morajo dati naznaniti pri občinskih predstojnikih do 31. marca za šolo sposobne otroke ter jih dne 17. aprila pripeljati v štirirazredno slovensko šolo, ali kakor jo načelnik imenuje: «utraqvistische Schule.» Sicer jih tudi lahko dajo v nemško šolo, toda tako neumen pač ni več noben Šentiljčan, da bi dajal svoje otroke v nemško šolo, ker je slovenska šola, kjer se otroci tudi nemški naučijo, stokrat boljše nego nemška. Torej Slovenci, dajte svoje otroke v štirirazredno slovensko šolo, ali kakor ji Nemci pravijo «utraqvistische Schule,» nemško pa pustite pri miru. Ako ne date nobenega otroka v nemško šolo, morala bode prenehati in potem vam odpade tudi plačilo, ki se vam namerava odslej za njo nalagati.

Načelnik krajnega šolskega sveta preti vsem starišem, ki ne bodo do 31. marca naznanili svojih otrok občinskemu predstojništvu in jih 17. aprila ne pripeljali v slovensko šolo s kaznijo od 1 do 20 gld. ali pa z zaporom od 12 ur do 4 dni. Res pravico ima za to, toda ali Vam je gosp. Sorko kedaj pretel s takimi kazni, ali so vam preteli z zaporom, ko je bil krajni šolski svet v slovenskih rokah? Slovenci, spoznajte svoje prijatelje, stojte trdno za slovensko stvar!

Vozni red proge Dravograd-Velenje bomo prihodnjič za svoje naročnike natisnili med naznanili. Z voznim redom nihče ni prav zadovoljen. Posebno neugoden je glede Slovenskega Gradca, kjer so uradi. Od velenjske strani je časa le 1½ ure in še to ravno ob poldne, ko so uradi zaprti. Od druge strani pa se moraš voziti ali zgodaj zjutraj ali pozno zvečer. Ljudje, ki imajo daljne pote v Slov. Gradec, bi radi porabili železnico, a je radi neugodnosti ne morejo.

Upravna Sotla. Kakor se bralci «Slov. Gosp.» spominjajo, je predlagal v zadnjem zasedanju štajarskega deželne zbor poslanec Žičkar, naj se z ozirom na velikansko škodo, katero povzročuje leto za letom preplavljanje Sotle po štajarskem, kakor hrvatskem ozemlju, popravi Sotlina struga. Deželni zbor je sprejel ta predlog in poročal deželni odbor o tej zadevi v svojem letošnjem sporočilu na deželni zbor štajarski na strani 86 sledeče: «Visoki deželni zbor štajarski je naročil dne 29. aprila 1899 deželnemu odboru, naj se začne dogovarjati s kralj. hrvatsko-slavonsko-dalmatinsko deželno vladjo glede uravnave Sotline struge v rogaškem, šmarškem, kozjanskem in breškem okraju. To naročilo je deželni zbor splošno. — «Z dopisom dne 27. junija 1899, št. 43848 je kr. hrvatsko-slavonsko-dalmatinska deželna vlada v Zagrebu naznanila, da so se ji tudi tostran Sotle (v hrvaškem ozemlju) priposlale mnoge pritožbe, zavoljo preplavljenja Sotle in je torej sistematična uravnavna Sotline struge neohodno potrebna. — «Predlog o skupnem postopanju vspejme rada hrvaško-slavonsko-dalmatinska dež. vlada in pričakuje nadaljnjih poročil, da more svojim kulturno-tehničnim organom dati primernih navodil, kako imajo z onostranskimi štajarskimi organi skupno postopati. — Deželni stavbeni urad bo poskrbel, da se bo skupno z organom kralj. deželne vlade v Zagrebu pregledala Sotla. — Želeti bi bilo, da se poslancu g. Žičkarju pošljejo iz imenovanih 4 okrajev podatki o škodi, katero je zopet v pretečenem letu napravila Sotla in pa njeni pritoki. Ker je toraj hrvatska vlada pripravljena, vzajemno s štajarsko deželjo popravljati Sotlino strugo, pričakujemo, da se delo prej ko prej začne.

Hajdin pri Ptuj. Naše bralno društvo je imelo dne 18. svečana t. l. veselico s tombolo v prostorih gospe Senekovič. Vse sobe so bile prenapolnjene. Ko g. predsednik And. Šlamberger otvoril veselico, se je začel takoj srečolov, ki je imel 110 dokaj lepih dobitkov. Veliko je bilo smeha pri delitvi dobitkov. Vsak je bil zadovoljen, kateri je kaj dobil. Nato je g. Ivan Grahar kot blagajnik bralnega društva in načelnik kraj. šolskega sveta nabral za uboge učence lepo svoto, da se jim nakupijo najpotrebnejše reči. Potem se je odbornik bralnega društva g. M. St. zahvalil vsem od blizo in daleč došlim gostom, ki so nas počastili v tako obilnem številu. Gospodje iz Ptuja so nas s svojim petjem in z govori kar očarali. Ko pa je neki gospod iz Ptuja v svojem govoru omenil nemške napise, ki se še tuintam, žal, nahajajo, ga je naš kovač Matija Spoljar motil ter rekel, da morajo napisati nemški biti. A gospodje so ga tako zavrnil, da jim je moral na vsako stavljeno vprašanje odgovoriti z besedo »tako je.« — Lepa hvala tudi našim gg. učiteljem in gospi- cam učiteljicam, ki so veliko pripomogli, da se je vse vršilo v najlepšem redu. Končno nam je slavni odbor bralnega društva obljubil, da nam hoče v poletnem času zopet prire-